

Sygn. akt IC 1406/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 listopada 2017 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział I Cywilny w składzie:

Przewodniczący	Sędzia SO Paweł Lasoń
Protokolant	st. sekr. sądowy Renata Brelikowska

po rozpoznaniu w dniu 16 listopada 2017 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie

sprawy z powództwa K. T.

przeciwko G. K. i Skarbowi Państwie - Aresztowi Śledczemu w P.

o zadośćuczynienie odszkodowanie i rentę

1. oddała powództwo;
2. nie obciąża powoda K. T. kosztami postępowania w sprawie;
3. przyznaje pełnomocnikowi powoda adwokatowi T. G. wynagrodzenie w kwocie 8.856 (osiem tysięcy osiemset pięćdziesiąt sześć) złotych brutto z tytułu nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi urzędu i nakazuje wypłacenie tej kwoty ze środków Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim;
4. przyznaje pełnomocnikowi pozwanego adwokatowi M. M. wynagrodzenie w kwocie 4.428 (cztery tysiące czterysta dwadzieścia osiem) złotych brutto z tytułu nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanemu z urzędu i nakazuje wypłacenie tej kwoty ze środków Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim.

Sygn. akt IC 1406/15

UZASADNIENIE

Powód K. T. (reprezentowany przez pełnomocnika z urzędu) wniósł pozew przeciwko G. K. i Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Areszt Śledczy w P. zapłatę zadośćuczynienia za fakt zakażenia wirusowym zapaleniem wątroby typu C. Od pozwanego G. K. zażądał kwoty 84.000 złotych tytułem zadośćuczynienia zaś od Skarbu Państwa - Aresztu Śledczego w P. kwoty 300.000 złotych tytułem zadośćuczynienia, kwoty 36.000 złotych tytułem przyszłych kosztów leczenia i kwoty 1.900 złotych tytułem renty, a także ustalenia odpowiedzialności tego pozwanego na przyszłość. (k. 5, 10, 72)

Pozwany G. K. reprezentowany przez pełnomocnika z urzędu o oddalenie powództwa (k. 113).

Pozwany Skarb Państwa – Areszt Śledczy w P. reprezentowany przez Prokuratorie Generalną również wniósł o oddalenie powództwa (k. 46).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powód K. T. ma 34 lata. Od 2010 roku przebywał w Areszcie Śledczym w Ł. i Zakładzie Karnym w G..

W okresie od 13 stycznia 2014 roku do 25 lutego 2014 roku przebywał w Areszcie Śledczym w jednej celi z G. K..

/dowód: historia rozmieszczenia – k. 146-163/

G. K. był nosicielem wirusa HCV – C żółtaczki typu C. Nie trzymała w tajemnicy przed współwięźniami tego faktu. Informował, że poprzez kontakt z jego krwią można zarazić się żółtaczką.

Każdy z więźniów ma własne środki higieny osobistej. Więźniowie wiedzieli, że źródłem zarażenie może być igła medyczna, maszynka do golenia – kontakt z krwią osoby zakażonej. G. K. zmieniając celę, od razu informował współosadzonych o swoim nosicielstwie.

/dowód: zeznania świadków: K. M. – k. 209-2011; M. W. (1) – k. 329-330; R. K. – k. 408-409; Ł. K. – k. 411-412; A. J. – k. 453-454/.

Powód przebywając w jednostkach penitencjarnych wielokrotnie **dokonywał samouszkodzeń, czasem odmawiał** leczenia, pobytu w szpitalu, poddania się badaniom i zabiegom lekarskim.

W dniu 12 lutego 2014 roku K. T. dokonał samouszkodzenia, poprzez połknięcie 5 żyłek niewiadomego pochodzenia. Z tego powodu był konsultowany chirurgicznie w szpitalu przy Zakładzie Karnym nr 2 w Ł., gdzie został przewieziony celem usunięcia ciała obcego.

Dnia 2 czerwca 2014 roku K. T. dokonał połknięcia 5 nożyków z maszynki do golenia niewiadomego pochodzenia.

Dnia 3 czerwca 2014 roku dokonał kolejnego samouszkodzenia w postaci połknięcia żyłek.

Dnia 13 czerwca 2014 roku miało miejsce kolejne samouszkodzenie przez połknięcie ciała obcego. Po przewiezieniu do szpitala początkowo odmówił zgody na zabieg usunięcia ciała obcego.

W dniu 26 września 2014 roku przebywając w Zakładzie Karnym w P. powód dokonał samouszkodzenia połkając ciało obce. Został przewieziony do szpitala wolnościowego w W. celem interwencji chirurgicznej.

W dniu 30 września 2014 roku K. T. dokonał kolejnego połknięcia ciała obcego, tym razem tzw. „krzyżaka”.

W dniu 2 października 2014 roku powód dokonał kolejnego połknięcia ciała obcego. Po wykonaniu zdjęcia RTG potwierdzono ten fakt ale uznano niezasadność interwencji chirurgicznej.

W dniu 29 października 2014 roku K. T. dokonał kolejnego połknięcia żyłek niewiadomego pochodzenia. Jako powód wskazał chęć poddania się zabiegowi operacyjnemu.

W dniu 16 marca 2015 roku K. T. dokonał samouszkodzenia w postaci pocięcia powłok skóry. Odmówił wówczas pomocy medycznej i założenia szwów.

Decyzje o samouszkodzeniach powód podejmował w celu wymuszenia na administracjach zakładów karnych, w których przebywał korzystnych dla niego decyzji w zakresie: zakwaterowania, rozlokowania, przeniesienia do innej jednostki, bądź w proteście przeciwko stosowaniu wobec niego kar dyscyplinarnych.

/dowód: książka zdrowia – k. 172; karty informacyjne leczenia szpitalnego; zdjęcia i opisy badania RTG; zapisy historii choroby; – k. 172 zestawienie samouszkodzeń – k. 180-183/

Więźniowie do jednostki penitencjarnej Aresztu Śledczego w P. przy przyjęciu do jednostki są zapoznawani z drogą szerzenia i profilaktyką wirusa HIV, HBV, HCV. Przestrzegając wszelkich zasad profilaktycznych unika się czynników

ryzyka. Pacjenci zakażeni w/w wirusami nie wymagają izolacji, nie mogą być również dyskryminowani z racji nosicielstwa wirusa oraz mają prawo do tajemnicy lekarskiej.

Nie ma obowiązku izolowania osób z HCV dodatnim od reszty społeczeństwa.

O zakwaterowaniu osadzonych decyduje dział penitencjarny. Izolację wobec osób podejrzanych o chorobę zakaźną stosuje się zgodnie z Ustawą z dnia 05 grudnia 2008 roku o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych.

/dowód: informacja z Aresztu Śledczego w P.– k. 180/

K. T. w 2013 roku podjął pracę w charakterze pomocnika kuchni. Z przeprowadzonych badań nie wynikało aby był nosicielem wirusa HCV.

W dniu 7 sierpnia 2014 roku Poddano K. T. badaniom na obecność wirusa HIV i HCV. Badanie wykazało HCV dodatni. Badania z dnia 5 września 2014 roku wykazała anty HCV dodatni. Z kolei **badanie HCV RNA z 19 maja 2015 roku dało wynik jakościowo ujemny.**

Do zakażenia wirusem HCV najczęściej dochodzi w drodze zabiegów medycznych, w drodze kontaktów osobistych z wydzielinami nosiciela. Z istotną przyczynę zakażeń uznaje się również połykanie ciał metalowych w wyniku samouszkodzeń.

Powód wielokrotnie miał wykonywana badania wątroby, które wykazywały prawidłowe wartości wszystkich jej wskaźników. Do pewnego rozpoznania zakażenia wirusem HCV potrzebne jest stwierdzenie przeciwciał anty HCV potwierdzone obecnością w krwi materiału genetycznego wirusa to jest HCV DNA, które u powoda było wykonane jeden raz i dało wynik ujemny.

Brak dowodów pozwalających uznać jakiegokolwiek działania pozwanych za sprzyjające zakażeniu powoda wirusem HCV.

U powoda wystąpiło przewlekłe zakażenie wirusem HCV (wymagające jednak potwierdzenia wskazaniem obecności materiału genetycznego wirusa HCV DNA) bez zaburzeń ze strony czynności komórki wątroby.

/dowód: opinia biegłego hepatologa – k. 556-562./

Sąd Okręgowy dokonał następującej oceny materiału dowodowego:

Sąd przeprowadził wnioskowane dowody, przy czym niektórzy ze wskazanych świadków nie dysponowali żadną wiedzą na temat stron niniejszego postępowania. Niektórzy ze wskazanych świadków wprost odmówili przyjazdu do sądu i złożenia zeznań. Niektórzy (patrz M. S.) z powodu choroby nie byli zdolni do złożenia zeznań. Sąd wiele czasu poświęcił na zapewnienie możliwości przesłuchania wszystkich wskazanych świadków. Podejmował próby ustalenia ich właściwych adresów, dopiero gdy wielokrotne próby doręczenia korespondencji świadkom okazały się nieskuteczne sąd na podstawie art. 242 k.p.c. określił termin na przeprowadzenie dowodu z ich zeznań. W przypadku części świadków strony nie wskazały danych pozwalających wezwać świadków na rozprawę i z tego powodu dowody z zeznań tych osób pominięto (patrz M. W. (2)).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie. Ani G. K. ani Aresztowi Śledczemu w P. nie można zarzucić działań ani zaniechań, które doprowadziły do wyrządzenia powodowi szkody.

Zasady postępowania przyjęte przez personel medyczny Aresztu Śledczego wobec powoda były zgodne z przepisami ustawy z dnia 05 grudnia 2008 roku o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi.

Nie występowało niebezpieczeństwo dla współosadzonych z G. K. zarażenia ich chorobą zakaźną, pod warunkiem przestrzegania środków ostrożności oraz przyjętych zasad zapobiegania zakażeniom i chorobom zakaźnym.

Normalne bytowanie z osobami zakażonymi wirusami typu HCV lub HBV, przy zachowaniu środków ostrożności, zapobiegających przeniesieniu zakażenia nie stwarza ryzyka zakażenia się tymi wirusami.

Należy podkreślić, iż powód w żadnym zakresie nie wykazał w toku niniejszego postępowania szkody jakiej miał doznać. Domniemanie obejmuje bezprawność działania funkcjonariuszy, a istnienie szkody niemajątkowej - krzywdy i związek przyczynowy pomiędzy szkodą a bezprawnym działaniem funkcjonariuszy na obowiązek udowodnić powód. Powód, poza gołosłownymi twierdzeniami pełnomocnika powoda w pozwie nie przedstawił żadnych dowodów, na poparcie swoich twierdzeń.

Powód nie wskazał nawet na czym miała polegać szkoda. Diagnoza co do zakażenia wirusem HCV nie została ostatecznie potwierdzona. Bezspornym pozostawało również, iż u powoda nie stwierdzono aktualnej infekcji wirusem HCV, ponieważ nie wykonano u niego badania HCV DNA.

Należy też podkreślić, iż powodowi tak naprawdę w ogóle nie zależy na własnym zdrowiu, bowiem jak wynika z dokumentacji medycznej wielokrotnie dokonywał samookaleczeń, wprowadzenia do organizmu ciał obcych, odmawiał leczenia, pobytu w szpitalu, przeprowadzenia badań, a prowadzone postępowanie sądowe mają zupełnie inne cele niż troska o własne zdrowie.

Personel medyczny Aresztu Śledczego nie naraził osadzonego K. T. na ryzyko zakażenia chorobą zakaźną i postępował zgodnie z przepisami ustawy z dnia 05 grudnia 2008 roku o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi.

Powód w toku niniejszego procesu wnosił o zasądzenie od pozwanych zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych takich jak zdrowie, cześć, godność, prawo do odbywania kary w humanitarnych warunkach oraz cierpienia powoda związane z jego przebywaniem w celach aresztu śledczego w P. z osadzonymi, u których stwierdzono zarażenie żółtaczką typu C.

Konstrukcja ewentualnej odpowiedzialności pozwanego Aresztu Śledczego wynikająca z art. 417 KC oparta jest na ogólnej formule deliktu. Ewentualna zaś odpowiedzialność G. K. oparta jest na art. 415 k.c.

Przesłanki odpowiedzialności w świetle komentowanych przepisów są następujące:

- 1) szkoda,
- 2) szkoda ta musi być wyrządzona przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie pozwanego (w przypadku Aresztu Śledczego przy wykonywaniu władzy publicznej (w sferze imperium)),
- 3) wina pozwanego lub osób za które pozwany odpowiada;
- 4) istnienie normalnego, adekwatnego związku przyczynowego między działaniem lub zaniechaniem przy wykonywaniu władzy a powstaniem szkody (art. 361 KC).

Użycie w art. 417 KC pojęcia "niezgodność z prawem" zamiast "bezprawność" stanowi wyraz świadomej decyzji ustawodawcy, którego celem było wyłączenie z zakresu zdarzeń, za które państwo ponosi odpowiedzialność, działań lub zaniechań zgodnych z prawem, ale sprzecznych z zasadami współżycia społecznego.

Ciężar dowodu, że warunki w zakładzie karnym odpowiadały obowiązującym normom i nie doszło do naruszenia dóbr osobistych, spoczywa na pozwanym (art. 6 w związku z art. 24 KC) (por. Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 lutego 2007 r., V CSK 431/06).

Wskazać jednocześnie należy, iż w istocie dowód prima facie jaki w tego rodzaju sprawach może być przeprowadzany, może znaleźć zastosowanie w postępowaniu cywilnym, o ile zachodzi wysokie prawdopodobieństwo zakażenia w określonej placówce, a nie jest możliwe stwierdzenie z całą pewnością, iż przyczyną zakażenia pozostaje określone zdarzenie. Skorzystanie z takiego dowodu pozostaje możliwe wówczas, gdy zespół ustalonych okoliczności faktycznych uzasadnia przyjęcie adekwatnego związku przyczynowego pomiędzy izolacją w określonej placówce i nie dołożeniem przez te placówkę należytej staranności w przestrzeganiu reżimu sanitarnego a zakażeniem. W przedmiotowej sprawie sytuacja taka nie zachodzi. Z przeprowadzonego postępowania wynika, że sam powód dopuszczał się szeregu ryzykownych zachowań, które mogły i najprawdopodobniej doprowadziły do zakażenia wirusem HCV.

Nie zostały przy tym wykazane żadne działania ani zaniechania pozwanych, które byłyby wskazywałyby na element winy po stronie pozwanych.

Niedogodności w postaci osadzenia w jednej celi z chorym na żółtaczkę typu C nie są bezprawnymi działaniami funkcjonariuszy pozwanego. Powód przy przyjęciu do jednostki penitencjarnej Aresztu Śledczego w P. był zapoznany z drogą szerzenia i profilaktyką wirusa HIV, HBV, HCV. Przestrzegając wszelkich zasad profilaktycznych unika się czynników ryzyka. Pacjenci zakażeni w/w wirusami nie wymagają izolacji, nie mogą być również dyskryminowani z racji nosicielstwa wirusa oraz mają prawo do tajemnicy lekarskiej.

Należy podkreślić, że zakład karny nie ma obowiązku zapewnienia osadzonym warunków na przeciętnym poziomie społeczeństwa. Nawet złe warunki bytowe nie stanowią automatycznie naruszenia godności lub czci więźnia (Wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 20 marca 2015 r. I ACa 30/15).

Mając powyższe ustalenia i rozważania na uwadze Sąd orzekł jak w punkcie pierwszym wyroku.

Na podstawie art. 102 k.p.c. Sąd nie obciążył powoda obowiązkiem zwrotu kosztów procesu na rzecz strony pozwanej mając na uwadze trudną sytuację materialną i osobistą powoda, który odbywa karę pozbawienia wolności i nie uzyskuje żadnych dochodów.

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej z urzędu Sąd orzekł na podstawie § ust. 1 pkt 26 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu z dnia 22 października 2015 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 1805)